

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ НАДАННЯ ПОСЛУГ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Наводиться критичний огляд переваг і недоліків надання послуг з бухгалтерського обліку спеціалізованими компаніями

Постановка проблеми. Про зростаючу наукову і практичну роль аутсорсингу в процесі управління сучасними підприємствами за кордоном говорить той факт, що майже 90 % сучасних іноземних підприємств використовують цей підхід для реалізації хоча б одного бізнес-процесу. Ще на початку ХХ ст. деякі західні компанії почали передавати ведення бухгалтерського обліку спеціалізованим компаніям або бухгалтерам, що займаються приватною практикою.

Особливої актуальності даний вид послуг набуває в період кризи, коли будь-яке підприємство намагається зберегти свої позиції на ринку, підтримати на належному рівні ліквідність, забезпечити максимально ефективний контроль над витратами грошових коштів. Більшість підприємств, які зіштовхнулися з фінансовими проблемами, оптимізують витрати шляхом скорочень та відправлення персоналу у неоплачувані відпустки, закриваючи окремі структурні підрозділи.

До аутсорсингових послуг в умовах фінансової кризи вдаються великі компанії, що знаходяться у важкому фінансовому стані. Цей захід є частиною антикризової програми "звуження" (downsizing) підприємства [14, с. 60]. Використання аутсорсингу вигідне і для малих підприємств, обсяг господарської діяльності яких є нестабільним і залежить від багатьох зовнішніх факторів.

Застосування технології аутсорсингу забезпечує компанію значними перевагами, серед яких: найбільш раціональний розподіл основних засобів, виключення накладних витрат на утримання непрофільних бізнес-процесів. Змінна структура витрат також змінюється, однак за рахунок вузької спеціалізації аутсорсера і ефекту масштабу досягається значна економія поточних ресурсів компанії-замовника [8].

Все більше підприємств користуються послугами з бухгалтерського обліку: послуги з відновлення обліку, ведення бухгалтерського і податкового обліку, оптимізації податкових платежів, складання звітності. Передача частини бухгалтерії на аутсорсинг дозволяє уникнути простоїв в роботі, що призводять до невиконаних виплат, або, у випадку зростання обсягів діяльності підприємства, зняти зростаюче навантаження на головного бухгалтера без пошуку і найму додаткових працівників.

У зв'язку з недостатньою вивченістю практичної сторони даного питання багато керівників підприємств відносять до цього нового методу з деякою обережністю [17]. Оцінюючи переваги послуг з бухгалтерського обліку, не потрібно поспішати одразу передавати сторонній організації ведення бухгалтерського обліку. Адже будь-який аутсорсинг, в тому числі й бухгалтерський, має свої недоліки. Передусім, може статися так, що вибраний аутсорсер не відповідає всім вимогам високопрофесійного постачальника послуг. Передача бухгалтерської документації сторонній організації може призвести до втрати конфіденційності внутрішньофірмової інформації. Для великих підприємств-замовників передача бухгалтерського обліку на аутсорсинг призводить до зниження оперативності в обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З 90-их років почали з'являтися наукові публікації, в яких за допомогою побудови моделей намагалися знайти оптимальну стратегію впровадження аутсорсингу, а також публікації, присвячені аспектам використання аутсорсингу на практиці [14].

Переваги і недоліки аутсорсингу в цілому, форми, мотиви його використання детально розглянуті в дисертаційному дослідженні Д.В. Черемисіна (2005 р.) [14]. Причини та основні труднощі у використанні бухгалтерських послуг в рамках аутсорсингу в останні роки обговорюються на сторінках російських та польських видань [13; 4; 18; 19; 20; 21; 22]. Групування переваг і недоліків надання послуг з бухгалтерського обліку деякими авторами здійснюється за різними ознаками: кількісними, якісними [3]; матеріальними,

"Заниматься не тем, что можешь сделать лучше всего, а тем, что можешь купить выгоднее всего".

"Энциклопедия новой экономики" (Журнал Wired) нематеріальними [7]; економічними, управлінськими, техніко-технологічними, інституціональними [9]; стандартними, специфічними [15] тощо. Проте, комплексного дослідження порівняння переваг і недоліків послуг з ведення бухгалтерського обліку не проводилося.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення та порівняння переваг і недоліків передачі функції ведення бухгалтерського обліку стороннім організаціям, а також визначення шляхів подолання недоліків послуг з бухгалтерського обліку.

Викладення основного матеріалу дослідження. В умовах кризи перегляду підлягають бізнес-процеси, побудовані на ринку з врахуванням його швидкого зростання, які наразі просто не діють. Потрібно навести порядок у внутрішній організаційній структурі і, по можливості, скоротити процеси, що не привносять додаткової вартості в кінцевий продукт.

Спеціалісти рекомендують перетворити окремі змінні витрати в постійні, віддавши все, що можливо, в тому числі і бухгалтерський облік, на аутсорсинг. Концепція використання подібних послуг ґрунтується на переконанні, що спеціалізовані фірми роблять це якісніше і при нижчих витратах, а в деяких випадках вони є неминучими. Ряд науковців і практиків виділяють численні як загальні переваги аутсорсингу (зменшення витрат діяльності, можливість налагодження діяльності, доступ до знань і високопрофесійного досвіду спеціалістів іншого підприємства, постійний доступ до нових технологій і знань, економія часу тощо), так і специфічні переваги, притаманні використанню зокрема послуг з бухгалтерського обліку (незалежність зовнішньої бухгалтерії і, як правило, відповідність законодавству, можливість проведення аудиту підприємством, що надає послуги з бухгалтерського обліку, гарантія правильності і законності ведення бухгалтерського обліку і визначення результатів діяльності за податковим законодавством тощо).

Американська асоціація менеджменту провела дослідження серед 600 фірм, яке показало, що 1/5 частина опитаних компаній передала на аутсорсинг хоча б деяку частину своїх фінансових та бухгалтерських операцій [12]. За дослідженнями американської компанії Hewitt Associates 36 % американських фінансових директорів підтримує ідею аутсорсингу, 41 % оцінили значення таких послуг, натомість 25 % апробували використання послуг з аутсорсингу [20, с. 128].

Проте, не дивлячись на існування стійкого попиту на послуги аутсорсингу і численні його переваги, що визначаються багатьма науковцями і практиками різних країн, вони мають ряд суттєвих недоліків, що обмежують використання цих послуг на ринку України: недосконалість законодавства, загроза розкриття конфіденційної інформації; відсутність контролю; невизначеність щодо порядку відшкодування завданих збитків;

неможливість отримання інформації про професійний рівень зовнішніх спеціалістів; залежність від зовнішнього підприємства, що надає послуги; зменшення еластичності стратегічного реагування на зміни; можливість зростання витрат; низька якість послуг або її погіршення; технічні обмеження тощо.

Результати опитування світових компаній, які користувалися послугами аутсорсингу, наведені в табл. 1.

Таблиця 1. *Звіт Deloitte, що вийшов у 2008 р., про використання аутсорсингу**

Питання щодо використання аутсорсингу	Відповіді	% респондентів
Поверненість коштів	25 %	89 % випадків
Причини використання аутсорсингу	Скорочення витрат	64 %
	Отримання доступу до технічного досвіду	56 %
	Підвищення споживчої цінності компанії	37 %
	Отримання конкурентних переваг	27 %
Що б компанії зробили по-іншому, якщо була б можливість почати аутсорсингові проекти заново	Визначили рівні зв'язку, що дозволило б краще вивести компанію до поставлених бізнес-цілей	49 %
Оцінка від впровадження аутсорсингу	Задоволені, достатньо задоволені	70 %
Причини незадовільної оцінки аутсорсингу	Нереалізовані можливості, висока вартість, незадовільна якість комунікацій, обслуговування і звітів провайдерів	Вцілому
Що зробили компанії, які оцінили контракт як "незадовільно", "дуже незадовільно"	Припинили по меншій мірі один аутсорсинговий контракт і передали його іншому постачальнику послуг	39 %
	Взагалі відмовилися від аутсорсингу і повернули бізнес-процеси всередину компанії	50 %
Причина конфлікту	Недостатній зв'язок між компанією та її провайдером	29 %
	Проблема зі звітністю	24 %
	Недостатність плану комунікацій	23 %
	Недостатність прозорості	20 %

*Джерело: власна розробка на основі [1]

Практики відзначають, що завдяки аутсорсингу підприємство може економити близько 50 % витрат, пов'язаних з утриманням штатних працівників бухгалтерської служби, зокрема через відсутність необхідності оплачувати бухгалтерам відпускні, лікарняні тощо [11].

На перший погляд, витрати на утримання власної бухгалтерської служби мають бути вище, ніж вартість бухгалтерського обслуговування в спеціалізованій компанії. Витрати на утримання бухгалтерії становлять не тільки витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи. Адже при створенні бухгалтерської служби підприємство несе витрати з оренди додаткового приміщення, організації робочих місць, придбання офісних меблів, закупівлі канцелярського приладдя і т.д. Крім витрат, пов'язаних із забезпеченням роботи бухгалтерів, обов'язковим елементом є витрати на побудову інфраструктури, в тому числі – технічне оснащення, що забезпечує високу надійність роботи, сучасне комп'ютерне обладнання і ліцензійне програмне забезпечення, що є досить дорогими статтями затрат, особливо для малих та середніх підприємств. До того ж бухгалтерів необхідно періодично направляти на тематичні семінари, курси підвищення кваліфікації, випусувати спеціальну літературу з питань бухгалтерського обліку та оподаткування.

Порівняємо витрати на утримання тільки головного бухгалтера на підприємстві з витратами на послуги з бухгалтерського обліку.

Головний бухгалтер на ринку праці коштує не менше 800 доларів в місяць. При цьому підприємству потрібно нараховувати відрахування на соціальні заходи, які складають приблизно 300 доларів. Оренда офісу у Києві та Київській області, з розрахунку 8 м² на робоче місце – від 250 до 800 доларів в місяць, а також 150-300 доларів на канцелярські товари, обслуговування оргтехніки, оновлення бухгалтерських і довідкових програм, разові консультації та відвідування спеціалізованих семінарів. Таким чином, сумарні витрати на утримання головного бухгалтера складають мінімум 1500 доларів на місяць. Так, на рік для утримання у штаті підприємства головного бухгалтера потрібно від 18000 до 38000 доларів. Кожен рядовий співробітник бухгалтерської служби буде коштувати не менше 10000 доларів на рік.

В наведеному прикладі не врахована вартість обладнання робочих місць співробітників бухгалтерської служби. Обладнання робочого місця головного бухгалтера, включаючи вартість комп'ютера, оргтехніки, меблів, бухгалтерського програмного забезпечення складе не менше 3000 доларів, а його помічника 2000 доларів. Тобто мінімальні витрати на обслуговування бухгалтерської служби в кілька разів більше заробітної плати бухгалтера.

Ряд переваг, що наводяться в літературних джерелах, насправді, містять в собі певні "підводні камені", які обов'язково слід враховувати підприємствам, керівники яких вирішать передати ведення бухгалтерського обліку сторонній організації. Зупинимось на окремих перевагах і недоліках.

Послуги аутсорсингової компанії з бухгалтерського обліку коштують від 5000 до 20000 доларів, в т.ч. ПДВ, на рік залежно від ступеня складності поставленої клієнтом задачі, строків виконання, чисельності співробітників компанії-клієнта, її обороту, обсягів і виду діяльності підприємства, а також репутації спеціалізованої компанії.

Якщо порівняти використання послуги з утриманням у штаті одного бухгалтера, то економія за оцінкою "Експрес-Обзор", в середньому складає 63 % [12].

Проте не завжди послуги з бухгалтерського обліку будуть дешевшими за утримання власної бухгалтерії. Звужувати задачі аутсорсингу лише до зниження витрат не можна. При уважнішому розгляді можна побачити, що у багатьох випадках обслуговування по аутсорсингу обходиться дорожчим, ніж власна бухгалтерія. По-перше, всі перераховані вище витрати на утримання бухгалтерської служби, яких позбавлений клієнт підприємства, що надає послуги з аутсорсингу, лягають безпосередньо на останнє підприємство. Звісно, всі вони будуть враховані при визначенні вартості послуг. Зниження ціни можливе, якщо аутсорсер має велику кількість підприємств, які він обслуговує, що призводить до зменшення його постійних витрат. Проте, як буде зазначено нижче, це безпосередньо може призвести також до зменшення якості наданих ним послуг. По-друге, на відміну від західних компаній, вітчизняні підприємства мають нижчий рівень заробітних плат, тому не для всіх їх виведення бухгалтерії за штат означає зниження витрат. Крім того, жодне зниження витрат не можна порівняти з ризиком розголошення конфіденційних фінансових показників.

Тому спеціалісти наголошують, що "передача дисфункціональних операцій підряднику в надії відносної економії витрат через економію грошей це просто "your mess for less". Подібна стратегія може зменшити або взагалі усунути можливість досягнення будь-яких вигод, що може надати аутсорсинг" [1]. Вузьке бачення потенційних вигод аутсорсингу не дозволяє отримати всі переваги від використання цього

інструменту. Тому, на нашу думку, дешевизна аутсорсингу не може розглядатися в якості єдиного критерію вибору даного виду послуг. Аналіз повинен проводитися в контексті пошуку резервів підвищення конкурентноспроможності підприємства в цілому, з використанням цілого ряду задач аутсорсингу. А одним із шляхів зменшення витрат, на думку польських вчених, є укладання довгострокових договорів, завдяки яким «клієнт сприймає аутсорсера як довгостроковий «актив», що становить для нього усталену вартість. Підставою успіху подібної стратегії є взаємна співпраця, довіра і партнерство» [19, с. 184].

Ще однією перевагою використання аутсорсингу спеціалісти називають фіксований розмір оплати, який дає можливість планування витрачених коштів, що є «особливо важливим для малих фірм» [20, с. 133]. Однак, при простій купівлі-продажу ринкової трансакції безкоштовні, а при аутсорсингу необхідні укладати контракт, отже, як мінімум, є витрати за контрактом [6].

Довгострокові взаємовідносини в рамках аутсорсингу ведуть до створення ефективних механізмів розподілу ризику в умовах недостатньої інформації. При цьому виникає дилема: або з'являються додаткові трансакційні витрати, пов'язані з укладанням контракту, але знижуються ризики; або зберігається чисто ринковий рівень ризиків, але не зростають трансакційні витрати¹. Таким чином, при переході на аутсорсинг потрібно врахувати зростання трансакційних витрат [6].

Крім того, аутсорсинг, як модель господарювання, передбачає укладання довгострокових договорів. Зокрема, за кордоном спеціалісти рекомендують укладання договорів стратегічного партнерства терміном 3-10 років [19, с. 184]. За час дії таких договорів економіка встає в декілька циклів, відповідно змінюються бізнес-пріоритети керівництва замовника (наприклад, зниження затрат на підвищення продуктивності). В той же час постачальник аутсорсингових послуг перші два-три роки втрачає гроші, починаючи заробляти тільки в другій половині дії контракту, що часто призводить до напруженості і конфліктів з клієнтами.

Одним з обґрунтувань необхідності застосування аутсорсингу є ідея ведення обліку високопрофесійними фахівцями, які компетентні у різних сферах економічної діяльності, мають можливість обмінюватися досвідом і консультуватися з різними спеціалістами, що працюють у штаті аутсорсингової фірми. Наявність же в штаті аутсорсера юриста, на думку практиків, «дає надійну гарантію успішного вирішення різного роду юридичних питань» [10]. Врешті-решт, це повинно звести до мінімуму наявність помилок в звітності. На нашу думку, найбільш важливим недоліком якраз і є якість виконуваних робіт аутсорсером, що виникає через складність отримання інформації про професійний рівень і компетентність зовнішніх спеціалістів, що ведуть облік (на практиці часто невеликі фірми, які надають аутсорсингові послуги, приваблюють дешевші кадри з сумнівною кваліфікацією). Крім того, про яку якість може йти мова у випадку ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією десятків підприємств одночасно?

Також існує небезпека формального виконання обов'язків найманим персоналом. Звітність, підготовлена аутсорсером, може стати формальним виконанням зобов'язань перед податковою інспекцією, тоді як початково перед бухгалтерською службою ставляться інші завдання. Так, в поточному режимі бухгалтер повинен перевіряти законність господарських операцій, здійснювати контроль за рухом майна і виконанням зобов'язань. Аутсорсингові компанії не завжди це роблять. Крім того, неглибоке занурення в специфіку діяльності підприємства, тонкощі тієї або іншої господарської операції призводить до неправильної класифікації доходів і витрат, що відбивається на достовірності показників звіту про фінансові результати.

Додатковим фактором застосування цього виду послуг може стати необхідність покращання ряду фінансових показників, що дозволить значно підвищити інвестиційну привабливість підприємства (в першу чергу, для іноземних інвесторів, для яких

такий показник, як виручка на одного працівника, є домінуючим при визначенні ефективності виробництва) [16].

Передача ж цих функцій із закріпленням у відповідному договорі призводить до зростання оплати аутсорсеру. «Збільшення витрат на передачу фінансової функції зовнішнім підприємствам є результатом, з одного боку, зростаючих вимог щодо якості реалізації цих функцій, які не можуть виконати фінансові служби багатьох підприємств, з другого боку, пов'язані з розвитком пропозиції спеціалізованих послуг високої якості через незалежних ринкових суб'єктів: бухгалтерські служби, бухгалтері-експерти, податкові радники, інвестиційні фірми тощо» [20, с. 129].

Проте, навіть при використанні якісної комп'ютерної техніки і ліцензійних комп'ютерних програм бухгалтер аутсорсингової компанії не зможе провести якісний аналіз звітності, надати своєчасну і оперативну інформацію про можливість банкрутства підприємства. Немає зацікавленості в «здоровому» функціонуванні підприємства, проте є зацікавленість в отриманні відповідної оплати від замовника. Відповідно, існує велика загроза того, що передача бухгалтерії назовні, як і використання послуг зовнішнього аудитора, буде одним із способів заробляння грошей. Вважаємо, що всі підприємства, які надають подібні послуги, повинні бути відомими, відповідним чином зареєстрованими, а інформація про них повинна підлягати оприлюдненню.

Наступною перевагою аутсорсингу визначають можливість ведення бухгалтерського обліку і проведення аудиту однією компанією [5]. Проте, на нашу думку, такий стан речей скоріше є недоліком, ніж перевагою: мало того, що підприємство і так немає достатнього контролю за веденням обліку зовнішньою фірмою, воно також немає можливості незалежної перевірки її діяльності. Ймовірність подання недостовірної інформації у звітності зовнішнім користувачам також зростає вдвічі.

Відповідно до норм російського законодавства, що регулює аудиторську діяльність, аудит не може здійснюватися аудиторськими організаціями та індивідуальними аудиторами, які надають протягом трьох років, що безпосередньо передують проведенню аудиторської перевірки, послуги з відновлення та ведення бухгалтерського обліку, а також зі складання фінансової (бухгалтерської) звітності фізичним та юридичним особам, – по відношенню до цих осіб.

Міжнародні стандарти фінансової звітності також містять суворі правила по відношенню дотримання незалежності аудитора та забороняють надання клієнту аудиторських і бухгалтерських послуг одночасно.

На нашу думку, і в Україні законодавчо повинна бути передбачена наступна вимога: підприємство, що займається наданням послуг з бухгалтерського обліку (аутсорсингом), не може виступати зовнішнім аудитором своїх клієнтів.

Тому при виникненні необхідності в послугах з бухгалтерського обліку необхідно звертатися до спеціалізованої аудиторської компанії, яка не є аудитором підприємства в поточному році, а також не є кандидатом на цю роль в майбутньому.

В свою чергу аудиторській компанії при зверненні потенційного клієнта до неї за бухгалтерськими послугами слід виконати обов'язкові внутрішні процедури з перевірки дотримання принципу незалежності.

Перевагою аутсорсингу більшість авторів визначають економію часу. По-перше, не потрібно постійно відстежувати зміни в

¹ Трансакційні витрати можна визначити як витрати взаємодії між людьми. Більш детально їх можна визначити як «витрати ресурсів (коштів, часу, праці і т.п.) для планування, адаптації та контролю за виконанням взятих індивідами зобов'язань в процесі відчуження та присвоєння прав власності та свобод, прийнятих у суспільстві» // Шаститко А.Е. Неинституциональная экономическая теория. – М., 1999. – С. 158.

законодавстві: аутсорсингова компанія повідомляє про найбільш суттєві. По-друге, час економиться на пошуку бухгалтера. Залучити стороннього бухгалтера можна на будь-якому етапі діяльності підприємства і це може бути непоганим виходом з скрутного положення, якщо головний бухгалтер звільнився перед самою здачею балансу, а на пошук нового спеціаліста просто немає часу [5]. Не дивлячись на збільшення оплати за терміновість виконання роботи, звітність буде здана вчасно, з наданням гарантій і страхуванням ризиків.

Проте головною перевагою делегування бухгалтерських функцій аутсорсинговій компанії, безперечно, є фактор відповідальності за можливі штрафні санкції і пені, що виникають як результат помилок в обліку. Використання послуг спеціалізованої компанії з ведення обліку передбачає наявність договірної відповідальності за збитки, що є більш привабливою формою в порівнянні з тією відповідальністю, яку несе головний бухгалтер в рамках свого трудового контракту. Як правило, це відповідальність за своєчасність надання звітів в контролюючі органи, за правильність нарахування податків, за відповідність

ведення бухгалтерського і податкового обліку чинному законодавству. Але і тут ця перевага має винятки. Суттєвий недолік в тому, що аутсорсингова компанія за чинним законодавством не може бути законним представником при вирішенні податкових та інших суперечок, якщо тільки цей пункт не прописаний в договорі. Але, на жаль, не кожен аутсорсер погоджується взяти на себе відповідальність регулювання податкових суперечок [7].

Коваль Д. (Kowal D.) [20, с. 134-135] серед недоліків послуг з бухгалтерського обліку називає розмитість відповідальності, що свідчить про обов'язковість закріплення відповідальності у відповідному договорі.

Узагальнимо недоліки послуг з бухгалтерського обліку з метою визначення шляхів їх усунення (табл. 2).

Таблиця 2. Недоліки послуг з бухгалтерського обліку та шляхи їх усунення*

Недоліки послуг з бухгалтерського обліку	Шляхи їх усунення
Відкриття відомостей про свою діяльність стороннім особам	Заздалегідь перевірити надійність зовнішніх бухгалтерів; ретельніше підходити до процесу вибору підприємства-підрядника або спеціаліста; вивчити діюче положення про комерційну таємницю клієнта.
Відсутність контролю за діяльністю підприємства або спеціалістів, що надають бухгалтерські послуги	Обов'язковим є вивчення ступеня вразливості і еластичності процесів, що плануються передати, і визначення їх значення для підприємства. Після здійснення такого аналізу визначаються функції, що можна передати на аутсорсинг
Можливість втрати бухгалтерських документів	Передбачити порядок звітування перед підприємством-замовником; уточнити, який саме спеціаліст буде займатися складанням звітності, найкращий варіант – співробітник підприємства-підрядника
Низька якість послуг, складність отримання інформації про професійний рівень і компетентність зовнішніх спеціалістів	Організація документообороту. Передача документів за описами або надання їх копій
Ризик збитків, небезпека банкрутства аутсорсингової компанії	Якщо послуги надаються аудиторською фірмою, перевірити ліцензію, строк дії ліцензії. Врахувати час роботи підрядника на ринку, переглянути наявність сертифікатів, дипломів. Встановити в договорі відповідальність за якість наданих послуг
Відсутність оперативної управлінської інформації	Можливо зменшити, якщо відповідальність аутсорсингової компанії перед третьою особою застрахована
Висока плата за послуги	Передбачити у договорі порядок та періодичність складання бухгалтерської звітності
Відсутність зацікавленості керівництва у "залучених" співробітниках	Врахувати, що чим вища кількість послуг, що надаються підрядником, тим він може вирішити більшу кількість завдань
Додаткові витрати часу на узгодження умов договору	Усунення психологічного бар'єру
Можлива неохочість співробітників до підприємства, формальне виконання зобов'язань	Наявність у аутсорсингової компанії шаблонів договорів, налагоджених схем роботи, розроблених графіків документообороту
	Чітке закріплення обов'язків і відповідальності за їх неналежне виконання у договорі

*Джерело: власна розробка

З метою запобігання втраті інформації при наданні послуг з бухгалтерського обліку зупинимось більш детально на організації документообороту. Передавати документи щодня, особливо якщо аутсорсингова компанія знаходиться в іншому місті, недоцільно. В більшості випадків кожен день передаються тільки копії документів (по факсу або електронною поштою), а в кінці місяця доставляються оригінали первинних бухгалтерських документів. Крім того, наприклад, раз на тиждень замовник послуг формує пакет первинної документації і передає його кур'єром аутсорсеру. Якщо кількість первинних документів підприємства є значною, а передавання їх яким-небудь чином аутсорсинговій компанії є неможливим, в цьому випадку спеціалісти аутсорсингової компанії декілька разів на тиждень можуть приїжджати до підприємства-замовника і працювати там, у поточному режимі.

Підводячи підсумок, зазначимо, що хоча аргументи "за" і "проти" застосування аутсорсингу часом здаються очевидними, вони повинні бути представлені точно і логічно. Важливим кроком в процесі прийняття виваженого рішення щодо використання послуг з бухгалтерського обліку є безпосереднє визначення потреб підприємства, а підставою визначення меж аутсорсингової діяльності – стратегічні цілі підприємства. Недооцінка, або навпаки, переоцінка, потреби у застосуванні аутсорсингу призводить до суттєвого зменшення вигід від його використання, надмірних витрат коштів, неможливості здійснення ефективної діяльності підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, аутсорсингові послуги є вигідними тим підприємствам, які починають свою господарську діяльність, інвесторам, які

зацікавлені в незалежному контролі за ходом інвестиційного проекту, а також тим, яким необхідно відновити бухгалтерський облік або скоротити свої витрати. Така форма організації бухгалтерського обліку підійде і для тих підприємств України, які хочуть зробити свій бізнес мобільнішим. Крім того, з'являється гнучкість в управлінні ресурсами – підприємству не потрібно турбуватися про скорочення чисельності своїх співробітників при зміні ситуації на ринку, перепрофілюванні діяльності, зменшенні обсягів виробництва і т.п. Клієнт таких послуг також може уникнути витрат на інвестиції в обладнання і програмне забезпечення, скоротити витрати на утримання офісу і апарату управління.

Проте, підприємство, зацікавлене у послугах з ведення бухгалтерського обліку, повинно здійснити детальний аналіз потреб і засад впровадження даного виду послуг, а також оцінити можливі ризики – втрати інформації, несанкціонованого доступу тощо. Крім того, виходячи з практики діяльності суто українських підприємств, перепонами використання послуг з бухгалтерського обліку також можуть стати нерозвинута культура договірних відносин і небажання керівництва змінювати усталену практику ділових відносин, відсутність вільних коштів в умовах світової

фінансової кризи, недосконалість законодавства (відсутність механізму регулювання партнерських взаємовідносин), а також відсутність інформації про підприємства, що надають аутсорсингові послуги.

Подальші дослідження відносно послуг з бухгалтерського обліку припускають розробку положень договорів аутсорсингу для регламентації взаємодії замовника й виконавця.

Список використаної літератури:

1. Аутсорсинг – это более чем просто деньги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusconsult.ru/cms-news.php?mode=view_news&id=459. 2. Аутсорсинг в бухгалтерии: за и против. [Електронний ресурс] – 19.12.2006. – Режим доступу: <http://www.glavbuh.net/smena/autsorsing-v-buhgalterii-za-i-protiv/> – Заголовок з екрану. 3. Аутсорсинг или собственная бухгалтерия? “За” и “Против” [Електронний ресурс]. – Аудит Груп. Бухгалтерский учет. – Режим доступу: http://www.auditgr.ru/docs/doc_2875.php. – Заголовок з екрану. 4. В русло международных стандартов // Аудит. – 2006. – № 12. – С. 5-6. 5. Данилкин И. Свой или чужой? Бухгалтерский аутсорсинг [Електронний ресурс] / И. Данилкин // Бизнес-журнал. – 2005. – № 2. – Режим доступу до журн.: <http://offline.business-magazine.ru/2005/63/169793/page/all>. 6. Думная Н.Н. Аутсорсинг как новая форма организации бизнеса [Електронний ресурс] / Н.Н. Думная, Д.В. Черемисин. – Режим доступу: www.dofa.ru/Dumnaja/7_AERN/dumnaja_4eremisin_1.doc. 7. Крупина Т. Аутсорсинг – новая реальность кадрового менеджмента [Електронний ресурс] / Т. Крупина // Деловая газета “Бизнес”. – 2005. – Режим доступу до журн.: <http://www.sostav.ru/articles/2005/02/24/mark240205/> – Заголовок з екрану. 8. Кутуева Д.З. Аутсорсинг: новая концепция в проектировании бизнес-процессов компании [Електронний ресурс] / Д.З. Кутуева // Проблемы современной экономики. – № 1(21). – Режим доступу до журн.: <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=22081>. 9. Манойленко О.В. Аутсорсинг як інструмент підвищення ефективності антикризового управління [Електронний ресурс] / О.В. Манойленко. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/articles/2006/06movcme.html>. 10. Опрышко М. Аутсорсинг бухгалтерского учета. Экономическая целесообразность [Електронний ресурс] / М. Опрышко – Режим доступу: <http://www.pcao.ru/autsorsing-statia.htm>. 11. Плюсы и минусы бухгалтерского обслуживания на аутсорсинге [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.188888.ru/pub_detail.php?ID=447. 12. Рынок аутсорсинга бухгалтерских услуг 2007-2009 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.e-o.ru/file/research/file_demo/32801.htm?PHPSESSID=af5bbd0c864db43508d1a76f24865e8b. 13. Хибакова О. Добрая фея бухгалтерского учета / О. Хибакова // Аудит. – 2006. – № 6. – С. 24-26. 14. Черемисин Д.В. Аутсорсинг как элемент современного хозяйственного механизма: теоретический аспект [Електронний ресурс] / Д.В. Черемисин. – Дис. на соискание ученой степени к.э.н. 08.00.01 “Экономическая теория”, Москва, 2005. – Режим доступу: www.mirkin.ru/docs/dumnaya/dis/disChermisin/pdf. 15. Что такое аутсорсинг? [Електронний ресурс] – Корпорация “Мир денег”. – Режим доступу: http://www.mirdeneg.com.ua/i/page.outsourcing_about. – Заголовок з екрану. 16. Щурина М. Аутстаффинг и лизинг персонала [Електронний ресурс] / М. Щурина. – Режим доступу: <http://www.credere.ru/st1708.asp>. – Заголовок з екрану. 17. Юрьев С.В. Формирование механизма аутсорсинга для предприятий сферы сервиса [Електронний ресурс] / С.В. Юрьев. – Автореф. на соискание ученой степени к.э.н. 08.00.05 “Экономика и управление народным хозяйством (экономика, организация и управление предприятиями, отраслями, комплексами сфера услуг)”, Санкт-Петербург, 2008. – Режим доступу: old.finenc.ru/parts/science/zasch/DO2yurevSV.doc. 18. Kłos M. Outsourcing, czyli otwarcie na nową usługę rozwijającą się na polskim

rynku / Monika Kłos // Problemy zarządzania i marketingu. Wyższa szkoła menedżerska w Legnicy. Wydawnictwo WSM w Legnicy. Legnica 2005., S. 52-61. 19. Korenik D. Zjawisko outsourcingu bankowego – kwestie wybrane / Dorota Korenik // Bankowość. Instytucje, instrumenty i strategie finansowe w dobie integracji gospodarczej / Redakcja naukowa Alicja Pomorska. – Lublin, 2006. – 446 s., S. 183-191. 20. Kowal D. Outsourcing funkcji finansowych i księgowych / Dominik Kowal // Przedsiębiorstwo w procesie transformacji. Efektywność – restrukturyzacja – rozwój / Opracowanie i redakcja naukowa : Ryszard Borowiecki. Warszawa – Kraków, 2003. – 400 s., S. 127-136. 21. Nowicki A. Zarządzanie kontraktem outsourcingowym / Adam Nowicki, Małgorzata Sobińska // Przedsiębiorstwo w procesie transformacji. Efektywność – restrukturyzacja – rozwój / Opracowanie i redakcja naukowa : Ryszard Borowiecki. Warszawa – Kraków, 2003. – 400 s., S. 120-126. 22. Winiarska K. Audyty wewnętrzne 2008. / Kazimiera Winiarska. – Warszawa. – 2008. – 288 s.

БЕЗРУЧУК Світлана Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

- проблеми обліку податкових розрахунків;
- міжнародні аспекти обліку;
- організація бухгалтерського обліку

ЛАЙЧУК Світлана Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

- організація бухгалтерського обліку;
- проблеми обліку і податкових розрахунків на підприємствах малого бізнесу